

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 342 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchilarni intellektual rivojlantirishning psixologik omillari.....	22
<i>Ashurov Ramzidin Ramazonovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolaning kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda oila bilan ishlashning nazariy asoslari	27
<i>Jumanova Fatima Uralovna, Allaberganova Munisa Begimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishning metodologik asoslari	32
<i>Jo'rayeva Nargiza Tairovna, Bekbergenova Yulduz Tanirbergen qizi</i>	
Faoliyatli yondashuv asosida maktabgacha 6-7 yoshli bolalarda nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	35
<i>Ziyodullayeva Mohirabonu Ikromjon qizi</i>	
Davlat ta'lim muassasalarida manfaatlar to'qnashuvini boshqarishning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari ...	39
<i>Xaybatullaeva Sojidxon Ziyatullayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirishda integratsion yondashuv	42
<i>Kamoliddinov Mirzohid</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning samaradorligi	45
<i>Kamoliddinova Dilnoza Axmadilaxanovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kreativ faollikni rivojlantirish mexanizmlari.....	48
<i>Nurjanova Rayxan Urazbaevna</i>	
Sinf biologiya fanini o'qitishda TIMSS topshiriqlardan foydalanish metodikasi va baholash mezonlari	52
<i>Xaitboyeva Dilorom Rustam qizi</i>	
Qandli diabet tashxisli bemorlarda shaxs tuzilmasining emotsional komponentlari	56
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda pedagogik diagnostikani amalga oshirishning natijaviyligi	60
<i>Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Qodirova Shaxnoza Saidazim qizi</i>	
Kasbiy imij shakllanishida psixologik jihatlarning tafovutlari	64
<i>Aminova Dilnoza Orifjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan ishlash jarayonida yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish	69
<i>Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar shaxsi rivojlanishida psixologik moslashuvning tipik xususiyatlari	73
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida variativ modellastirish asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarining qo'llanilishi	76
<i>Quvvatova Mohira Hikmatillayevna</i>	
Interfaol treninglar orqali o'qituvchilarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish tajribasi	79
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlar asosida axloqiy tarbiyani shakllantirishning ahamiyati.....	82
<i>Zulayxo Nazarova, Qarshiboyeva Muxlisa Ismatullo qizi</i>	
Ijodiy qobiliyatni o'stirishda pedagogik mahorat va innovatsion metodlar	85
<i>Mutallibova Odinaxon Mirzaolimjon qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida olimpiadalarga tayyorlashda masalalar yechish texnologiyasi 11-sinf misolida	89
<i>Aslonov Xayrullo Shukrullo o'g'li</i>	

Bokschi qizlarni texnika taktikasini takomillashtirish.....	94
<i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>	
Ixtisoslashtirilgan terminologiyaning asosiy lingvistik xususiyatlari	99
<i>Axmedova Dilnoza Anvarovna</i>	
Interfaol metodlar orqali zamonaviy darslarni tashkil etishning o'ziga xos tendensiyalari	102
<i>Bakirov Otabek Bo'ranovich</i>	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilishning metodologik muammolari	106
<i>D. J. Norboyeva</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari talabalari ruhiyatiga virtual muhitning salbiy ta'siri	110
<i>Giyosov Ulug'bek Eshpulatovich, Turayeva Nigora Husniddin qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	113
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar	117
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Principles of Organising Autonomous Learning.....	121
<i>Khazratova Zukhra Mamaraimovna</i>	
Najot – ta'limda, najot-tarbiyada	124
<i>Mo'minova Manzura Mamasodiqjonovna</i>	
Educational Potential of Museum Pedagogy and Criteria for its Application in Developing Historical Thinking of Pre-Service History Teachers	127
<i>Niyozov Javlonbek</i>	
Landshaft dizayni vastasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish	131
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik merosida shaxs psixologiyasi masalalari.....	134
<i>S. O. Mamarasulov, D. A. Egamberdiyeva</i>	
TBL metodini qo'llash orqali o'quvchilarning madaniyati va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish....	138
<i>Sodikova Oyshakhon Muxammadsodik</i>	
Pedagogik innovatsiyalarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari.....	142
<i>Soliqova Barno Sodiq qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim magistratura talabalarining ijodiy faolligini rivojlantirish shart-sharoitlari	146
<i>Yarmatov Shermo'min Rahmatovich</i>	
Формирование готовности родителей детей старшего дошкольного возраста к выполнению воспитательной функции в семье.....	149
<i>Атаджанова Сохиба Талиповна</i>	
Redjio pedagogik yondashuv asosida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida	152
<i>Djamilova Nargiza Nuritdinovna, Otahonova Marjona</i>	
Talabalarda algoritmik kompetentlikni rivojlantirishning sun'iy intellekt va Big Data Analytics asosida o'quv faoliyatini real vaqt rejimida kuzatuvchi va boshqaruvchi konseptual modelni takomillashtirish.....	155
<i>Kayumova Nazokat Rashitovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida chet tili o'qituvchilari va talabalar o'rtasidagi interaktsiyaning pedagogik samaradorligi va innovatsion mexanizmlari	163
<i>Eshonqulova Umida Xolmirzayevna</i>	
MTTlarda nutqni rivojlantirishga doir mashg'ulotlarda interfaol usullardan foydalanish texnologiyasi	168
<i>To'laboyeva Iqbolaxon Olimjonovna</i>	
Ta'lim jarayonidagi konfliktlar.....	173
<i>Abulova Mohigul Komiljonzoda</i>	
Talabalarining bolalarda ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish	176
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	

Shaxs tuzilmasida ma'naviy intellekt: nazariy-metodologik tahlil va psixologik interpretatsiya	179
Mirxoliqova Charos Xabibullaevna	
18-20 yoshli belbog'li kurashchilarning musobaqa oldi jismoniy tayyorgarliklari	183
Muzafarov Muxammadali Maxsudovich	
Talabalarda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanib kasbiy madaniyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuvlar (boshlang'ich ta'limda tarbiya fani misolida)	187
Yadgarova Surayyo	
Maktab o'quvchilariga pedagogik ta'sir ko'rsatishda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish	190
Yo'ldoshova Shahlo Shukurullo qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ma'naviy-ma'rifiy faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirishning nazariy tahlili	194
Yusupova Sanobar Odil qizi	
Типология научного текста: от жанровой классификации к дискурсивной модели	197
Бахтияр Катибжанович Саттаров	
Взаимодействие педагога и семьи в профилактике и преодолении стресса у детей дошкольного возраста	201
Г. С. Алиходжаева, Х. Рахимова	
Условия эффективности инклюзивного образования	206
Г. С. Алиходжаева, Л. О. Бекмуродова	
Педагогическая готовность к обучению в школе детей билингов	211
Г. С. Алиходжаева, Н. А. Ганиева	
Педагогические условия формирования эмоционального интеллекта у дошкольников	216
Джалилова Феруза Намазовна	
Milliy meros va musiqiy madaniyatning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni	219
Zuhridin Azizov	
Госпитальная школа как пространство поддержки и развития ребёнка (на примере госпитальной школы при детской клиники Синсиннати, США)	222
Муминов Р. Р., Хакимова Н. Х., Набиева Г. Г.	
Интерактивные формы работы в процессе профориентации детей дошкольного возраста	227
Н. Т. Жураева, С. М. Ахмеджанова	
Samarali hamkorlikdagi faoliyatga tayyorlashga oid yondashuvlar	231
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	
Поэтапное вовлечение детей с расстройствами аутистического спектра в дошкольное инклюзивное образование: комплексный анализ научно-теоретических и практических подходов	234
Сабина Рагимова Ровшан кызы, Айсель Масимова Арастун кызы	
Umumta'lim maktablarida fizika fanini o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	245
Allaniyazova Bibigul Sarsenbay qizi	
Boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish savodxonligi darslariga kreativ fikrlash asosida tayyorlash	248
Botirova Jumagul Chori qizi	
Boshlang'ich sinflarda fanlarni o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	254
Kaypova Gulnara Muratbaevna	
Umumta'lim maktablarida tabiiy-ilmiy savodxonlik ko'nikmalarining rivojlantirish masalalari	257
Davletova Hamida Xasan qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ma'naviy axloqiy ruhda tarbiyalashning psixologik jihatlari	261
Fayzullayev Ermat Majidovich, Ortiqova Mashxura	
Orkestr va ansamblarning fan sifatidagi o'rni va tarbiyaviy ahamiyati	265
Fayzullayev Ermat Majidovich	
Maktab fizika darslarida interaktiv dasturlar va simulyatorlardan foydalanish metodikasi	269
Xayriddinova Malikaxon Qodirxon qizi	

Musiqada midi musiqiy cholg'ularning raqamli interfeysi.....	274
Omonov Xasanxon Sulaymonovich	
Karyera o'sishida gender tafovutlarning ahamiyati.....	277
Yulchiboyeva Nazokatxon Iqboljon qizi	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kreativlik sifatlarini rivojlantirishga ta'sir etuvchi pedagogik omillar	283
Omonov Xasanxon Sulaymonovich, Normuradova Nafisa Kuchkarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik tarbiyasi – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida	287
Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Marjona Atoyeva Ismat qizi	
Ilk yoshdagi bolalar psixologiyasi va rivojlanish xususiyatlari.....	291
Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Ne'matjonova Gulzira Ne'matjon qizi	
Jadid pedagogik tafakkurida "o'qituvchi" fenomeni.....	294
Xushbokov Oybek Uralovich	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida savol berish malakalarini shakllantirish	296
Erhanova Nasiba Absayitovna	
Musiqiy ta'limda xalq va zamonaviy qo'shiqlar vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning etnomadaniy komponentlarni shakllantirish	298
Qurbanova Muslima Shavkatbek qizi	
Umumta'lim maktablari o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini tarkib toptirish metodikasi (biologiya fani misolida).....	300
Akmalova Farida Dilmurod qizi	
Maktabgacha ta'limda adaptiv ta'lim texnologiyalari yordamida bolalar ijodkorlik ko'nikmasini shakllantirish mazmuni.....	304
To'xliboyeva Zuxra Abdumutal qizi	
Maktabgacha yoshdagi iqtidorli bolalar bilan ishlashda ta'lim texnologiyasi	308
Xudoyberdiyeva Durdona Baxodir qizi	
Pedagogik-psixologik qarashlarda otaning oiladagi o'zni haqidagi tasavvurlarni shakllantirish dinamikasiga oid fikrlar talqini.....	311
Karshiyeva Dilafuz Suyunovna, Maxamatova Munisa Mamirzo qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishning nazariy va amaliy asoslari	314
Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi	
Integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini rivojlantirish ...	318
G'ulomova Oychehra No'monjon qizi	
Etnomadaniy qadriyatlarni integratsiyalashgan ta'lim jarayonida maktabgacha yoshdagi bolalarga singdirishning samarali yo'llari.....	321
G'ulomxo'jayeva Mushtariy Elmurod qizi	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida grafik organayzerlardan foydalanish	324
Iroda Isroilova	
Buxoro iqlimi va tabiiy resurslaridan samarali foydalanish: ekologik va fizik-geografik yondashuv	329
Mardonova Saodat Muzaffarovna	
Effective Traditional and Innovative Approaches in English Language Teaching: Evidence From EFL Classrooms	333
Yuldoshev Khaydarbek	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining lug'at boyligini rivojlantirishda lingvopedagogik yondashuvning nazariy-metodologik asoslari.....	336
Allayarova Sojida Umirzakovna	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения	339
Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.	

INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA INTERPERSONAL INTELLEKT KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH

G'ulomova Oychehra No'monjon qizi

Farg'ona davlat universiteti, 1-bosqich doktoranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini rivojlantirishda integrativ yondashuvning o'rni tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari integrativ yondashuv talabalarning kommunikativ va ijtimoiy ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantirishini, ularning o'zini anglash jarayoni hamda shaxslararo munosabatlarda samarali muloqot qila olish qobiliyatini mustahkamlashga xizmat qilishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: integrativ yondashuv, interpersonal intellekt, o'qituvchi tayyorlash, pedagogik texnologiya, kommunikativ ko'nikmalar.

Abstract: This article examines the effectiveness of an integrative approach in developing interpersonal intelligence skills among future teachers. The research findings indicate that the integrative approach significantly enhances students' communication and social competencies.

Key words: integrative approach, interpersonal intelligence, teacher training, pedagogical technology, communication skills.

Аннотация: В статье анализируется эффективность интегративного подхода в развитии межличностного интеллекта будущих учителей. Результаты исследования показывают, что интегративный подход значительно способствует развитию коммуникативных и социальных навыков студентов.

Ключевые слова: интегративный подход, межличностный интеллект, подготовка учителей, педагогические технологии, коммуникативные навыки.

KIRISH

Hozirgi kunda ta'lim jarayonida o'qituvchi nafaqat puxta bilimga ega bo'lishi, balki samarali muloqot qila oladigan, boshqalarning his-tuyg'ularini anglaydigan va hamkorlikda ishlashga qodir shaxs bo'lishi lozim. Shu sababli interpersonal intellekt ko'nikmalarini rivojlantirish bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash jarayonida muhim ahamiyat kasb etadi. Interpersonal intellekt – bu shaxslararo munosabatlarni tushunish, boshqalarning his-tuyg'ularini sezish va samarali muloqot qilish qobiliyatidir. Bo'lajak o'qituvchilarda ushbu ko'nikmalarni shakllantirish ularning kelajakdagi pedagogik faoliyatida kasbiy va shaxsiy rivojlanishini ta'minlaydi.

Integrativ yondashuv turli fanlardan olingan bilim, ko'nikma, malaka va tajribalarni hisobga olish, ularga tayanish, birlashtirish hamda kompetensiyalarning baravar rivojlanishini nazarda tutadi. Ushbu yondashuv pedagogik texnologiyalarni uyg'unlashtirib, talabaniq intelektual, emotsional va ijtimoiy komponentlarini bir vaqtning o'zida rivojlantirishga qaratilgan uslub sifatida namoyon bo'ladi. Mazkur maqolada integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellektni rivojlantirish texnologiyasi tahlil qilinib, uning pedagogik samaradorligi yoritib beriladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellektni rivojlantirish masalasi pedagogika fanida keng o'rganilgan. Interpersonal intellekt tushunchasi ilk bor G. Gardner tomonidan ilgari surilgan ko'p qirrali intellekt nazariyasi doirasida izohlangan bo'lib, unga ko'ra interpersonal intellekt shaxsning boshqa odamlarning hissiyotlari, motivlari, niyatlari va xulq-atvorini anglash hamda ular bilan samarali muloqot o'rnatish qobiliyatini ifodalaydi. Ushbu intellekt turi ayniqsa pedagog, psixolog, rahbar hamda ijtimoiy soha xodimlari faoliyatida muhim ahamiyat

kasb etadi. Ko'plab tadqiqotchilar, jumladan, D. Goleman, L. Vygotskiy va A. Bandura interpersonal intellektni ijtimoiy hamda emotsional intellekt bilan uzviy bog'liq holda talqin qiladilar. Xususan, D. Goleman interpersonal intellektni empatiya, samarali muloqot, jamoada ishlash va nizolarni hal qilish qobiliyati kabi komponentlar orqali izohlaydi va bu jihatlar pedagogik jarayonda talabani kasbiy shakllanishida muhim omil sifatida qaraladi.

Zamonaviy pedagogik tadqiqotlarda A. Abdullayev, Sh. Sharipov, N. Muslimov va boshqa olimlar bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellektni rivojlantirishni ta'lim sifati, pedagogik muloqot samaradorligi hamda o'quvchi bilan ijobiy psixologik muhit yaratish uchun zarur bo'lgan asosiy kompetensiya sifatida e'tirof etadilar. Integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni interpersonal intellekt ko'nikmalarining shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Tadqiqotning metodologik asoslari sifatida fanlararo aloqadorlikka tayanuvchi integrativ yondashuv, shaxsning kasbiy va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan kompetensiyaviy yondashuv, talabani individual imkoniyatlarini hisobga oluvchi shaxsga yo'naltirilgan yondashuv hamda muloqotga asoslangan amaliy faoliyatni tashkil etishni nazarda tutuvchi faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv belgilandi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida quyidagi metodlardan foydalanildi. Nazariy metodlar doirasida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash, umumlashtirish va tizimlashtirish amalga oshirildi. Empirik metodlar sifatida so'rovnoma, interpersonal intellektni aniqlashga qaratilgan testlar, kuzatish hamda pedagogik eksperiment qo'llanildi. Statistik metodlar esa olingan natijalarni miqdoriy va sifat jihatdan tahlil qilish, ularni diagramma va jadval ko'rinishida ifodalashni o'z ichiga oldi. Tajriba-sinov ishlari oliy ta'lim muassasasida bo'lajak o'qituvchilar ishtirokida o'tkazilib, uch bosqichda amalga oshirildi. Diagnostik bosqichda talabalar interpersonal intellekt darajasi aniqlandi. Rivojlantiruvchi bosqichda integrativ mashg'ulotlar, treninglar va guruhli ishlanmalar tashkil etildi. Nazorat bosqichida esa yakuniy natijalar tahlil qilinib, baholandi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, integrativ pedagogik yondashuvlar har bir shaxsning kommunikativ, hamkorlik hamda konfliktlarni boshqarish ko'nikmalarini samarali rivojlantiradi. Shu bilan birga, refleksiv metodlar va simulyatsion texnologiyalar bo'lajak o'qituvchilarning amaliy faoliyatga tayyorgarligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot bosqichlari doirasida boshlang'ich diagnostika jarayonida talabalar interpersonal intellekt ko'nikmalari darajasini aniqlash maqsadida test va kuzatuvlar o'tkazildi. Integrativ mashg'ulotlar bosqichida rolli o'yinlar, guruh loyihalari, refleksiv jurnallar va simulyatsion vaziyatlar orqali zarur ko'nikmalar shakllantirildi. Yakuniy baholash bosqichida esa mashg'ulotlardan so'ng talabalar ko'nikmalari qayta diagnostika qilinib, olingan natijalar tahlil etildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, integrativ yondashuv bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantirib, ularning guruh ichidagi faolligi va o'zaro muloqoti sifatini oshiradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar bo'lajak o'qituvchilarning interpersonal intellekt ko'nikmalariga ijobiy ta'sir ko'rsatgani aniqlandi. Boshlang'ich diagnostika natijalariga ko'ra, talabalarning aksariyatida kommunikativ faollik, emotsional sezgirlik va guruhda ishlash ko'nikmalari o'rtacha darajada shakllangani kuzatildi. Integrativ mashg'ulotlar jarayonida talabalar rolli o'yinlar, guruh loyihalari va simulyatsion vaziyatlarda faol ishtirok etdilar. Natijada talabalarning o'zaro muloqotga kirishish faolligi oshdi, tinglash va fikr bildirish madaniyati yaxshilandi hamda hamkorlikda ishlash va nizolarni konstruktiv hal qilish ko'nikmalari rivojlandi. Tajriba-sinov ishlari natijalari shuni ko'rsatdiki, integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Xususan, yuqori darajadagi ko'rsatkichlar 15 foizdan 40 foizga oshdi.

Yakuniy baholash natijalari shuni ko'rsatdiki, integrativ yondashuv qo'llanilgandan so'ng talabalar interpersonal intellekt ko'nikmalarining shakllanish darajasi sezilarli darajada yuqori bo'ldi. Ayniqsa, emotsional sezgirlik va jamoaviy faoliyatda mas'uliyatni his qilish ko'rsatkichlarida ijobiy o'zgarishlar qayd etildi. Shuni ta'kidlash kerakki, an'anaviy ma'ruza va nazariy mashg'ulotlar bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini yetarli darajada shakllantira olmaydi. Aksincha, integrativ yondashuv, ya'ni pedagogik, refleksiv va simulyatsion texnologiyalarni uyg'unlashtirish talabalarning shaxslararo muloqot tajribasini boyitadi. Shuningdek, muhokama jarayonida aniqlanishicha, talabalar integrativ mashg'ulotlarda faol ishtirok etar ekan, o'z fikrini erkin ifodalash, boshqalarning fikrini hurmat qilish va jamoada ishlashga nisbatan ijobiy munosabat shakllanadi. Bu holat bo'lajak o'qituvchilarning kelajakdagi kasbiy faoliyatida muhim ahamiyat kasb etadi.

Umuman olganda, natijalar integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini rivojlantirish uchun samarali pedagogik texnologiya ekanligini tasdiqlaydi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyasining samaradorligi ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan asoslab berildi. Tadqiqot jarayonida qo'llanilgan integrativ mashg'ulotlar talabalarning kommunikativ faolligi, emotsional sezgirliigi, hamkorlikda ishlash qobiliyati hamda shaxslararo muloqot madaniyatini sezilarli darajada rivojlantirgani aniqlandi. Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, an'anaviy ta'lim yondashuvlari interpersonal intellektni rivojlantirish uchun yetarli bo'lmay, integrativ yondashuv pedagogik, refleksiv va simulyatsion texnologiyalarni uyg'unlashtirish orqali bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini kompleks shakllantirish imkonini beradi.

Mazkur texnologiya pedagog kadrlarni tayyorlash tizimida joriy etilganda, bo'lajak o'qituvchilarning nafaqat kasbiy bilimlari, balki ijtimoiy-psixologik tayyorgarligi, muloqot madaniyati va jamoada ishlash qobiliyatlari ham rivojlanadi. Bu esa zamonaviy ta'lim tizimi talablariga mos, raqobatbardosh va kompetent pedagog shaxsini shakllantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Gardner H. Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. – New York: Basic Books, 1983.
2. Goleman D. Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ. – New York: Bantam Books, 1995.
3. Muslimov N.A. Kasbiy kompetensiya va pedagogik mahorat. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2013.
4. Sharipov Sh.S. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan, 2012.
5. Abdullayev A.A. Pedagogik muloqot va uning samaradorligi. – Toshkent: O'qituvchi, 2010.
6. Xodjayev B.X. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2016.
7. Jo'rayev R.X. Pedagogik faoliyatda shaxs va muloqot. – Toshkent: Fan, 2011.
8. Saidahmedov N.S. Yangi pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Moliya, 2008.
9. Karimova V.M. Ijtimoiy psixologiya. – Toshkent: O'qituvchi, 2009.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.